

Opetusministeriö
Kirjaamo

PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite
OPM:n lausuntopyyntö 4/670/2007

Asia
Tekijänoikeusjärjestelmän arviointi ja tekijänoikeuslainsäädännön kehittäminen

Opetusministeriö on 1.3.2007 päivätyllä kirjeellään pyytänyt ulkoasiainministeriöltä lausuntoa koskien tekijänoikeusjärjestelmän arviointia ja tekijänoikeusjärjestelmän kehittämistä. Ulkoasiainministeriö keskittyy lausunnossaan kansainvälisiin kysymyksiin.

Maailman kauppajärjestön WTO:n TRIPS-sopimus on yksi keskeisistä tekijänoikeuksiin vaikuttavista kansainvälisistä sopimuksista Maailman henkisen omaisuuden järjestön WIPO:n hallinnoimien sopimusten ohella. WTO:n käynnissä olevalta neuvottelukierrokselta ei ole odotettavissa sellaisia muutoksia TRIPS-sopimukseen, jotka muuttaisivat sääntöjärjestelmää tekijänoikeuksien osalta, joten WTO:n sääntöjärjestelmän muutoksista ei tule lähiaikoina aiheutumaan paineita kansallisen tekijänoikeusjärjestelmän muuttamiselle. Haluamme kiinnittää huomiota siihen, että tekijänoikeuksiin kytkeytyvää keskustelua käydään WTO:n, WIPO:n ja UNESCO:n lisäksi lukuisilla kansainvälisillä foorumeilla, joita ovat mm. OECD, WSIS-prosessi, CBD ja UNCTAD.

Kansainvälinen huomio on viime vuosina enenevässä määrin keskittynyt teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoon. Euroopan komissio laati vuonna 2004 IPR-täytäntöönpanostrategian, joka pyrkii täytäntöönpanon vahvistamiseen kolmansissa maissa. Strategian pohjalta on jatkettu jo aiemmin olemassa olleita toimia sekä käynnistetty uusia hankkeita. Keskustelua täytäntöönpanokysymyksistä on käyty myös TRIPS-neuvostossa. Vaikka EU:n näkökulmasta TRIPS-sopimuksen säännöksissä olisi parantamisen varaa, ei ehdotuksia sopimuksen muuttamiseksi ole kuitenkaan näiltä osin tehty. Sen sijaan Japani ja Yhdysvallat ovat käynnistäneet samanmielisten maiden kesken keskustelut mahdollisesta väärennösten vastaisesta kauppasopimuksesta (Anti-Counterfeiting Trade Agreement, ACTA). Komissio valmistelee neuvotteluohjeita, joihin Suomi yhtenä EU-jäsenmaana ottanee syksyn 2007 kuluessa kantaa. Alustavien kaavailujen mukaan mahdollinen ACTA-sopimus tulisi sisältämään myös tekijänoikeuksiin liittyviä säännöksiä, joilla voi olla vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön.

Kulttuuriviennin näkökulmasta ulkoasiainministeriö haluaisi tuoda esiin seuraavat yleiset näkökohdat:

- Tekijänoikeusjärjestelmän vahvistaminen on erittäin tärkeää luoville toimialoille. Kulttuurivienti perustuu siihen, että meillä on vahva kotimainen luovien toimialojen kenttä. Sen kasvua ja imuvoimaa on tuettava, jotta suomalaisten innovatiivisuus voidaan muuttaa kannattavaksi toiminnaksi. Tässä suhteessa on vielä paljon tekemistä. Kulttuurivientihanke pyrkii lisäämään tuotteistamista, markkinointia ja promootiota. Tekijänoikeusjärjestelmän vahvistaminen tukee suoraan kulttuurivientiä ja sen perustaa. Maaliskuussa 2007 julkistetussa esityksessä kansalliseksi kulttuurivientiohjelmaksi korostetaan, että luovien toimialojen verotuksen ja muun lainsäädännöllisen toimintaympäristön tulisi olla kansainvälisesti kilpailukykyinen.

- Tekijänoikeudet ovat tärkeitä myös laajemmin julkisuusdiplomatian näkökulmasta katsoen. Julkisuusdiplomatia perustuu siihen, että meillä on paljon omintakeista kulttuurista ja muuta luovaa osaamista, jolla vaikutamme kansainvälisesti.

Ulkoasiainministeriö katsoo, että koska kansainvälisten kehitystavoitteiden haasteet kytkeytyvät monin tavoin kansainväliseen tekijänoikeuden sopimusjärjestelmään, sitä kehitettäessä tulisi huomioon ottaa myös kehitysnäkökulma sekä pyrkiä kehityspoliittisten tavoitteidemme kanssa johdonmukaisiin linjauksiin. Suomen kehityspoliittinen tietoyhteiskuntalinjaus painottaa ihmisoikeuksia, oikeutta kehitykseen sekä oikeutta tietoon. Kansainvälistä tekijänoikeusjärjestelmää tulisi pyrkiä kehittämään sellaiseksi, että se

- edistää köyhien maiden pääsyä tiedon ja kehityksen lähteille.

- tarkastelee tiedon lähteiden suojaamista myös ihmisoikeuksien ja -arvon näkökulmasta keskeisten alojen osalta. Tällaisia aloja ovat mm. terveys, ruokaturva, paikallisen ja erityisesti alkuperäiskansojen perinnetiedon turvaaminen ja oikeudet, tiedonhankinta sekä -tuotanto.

Myös kehitysmaille annettava tekninen tuki ja niiden kapasiteetin vahvistaminen ovat tärkeä osa kehityspoliittista näkökulmaa.

Ulkoasiainministeriö osallistuu mielellään jatkossa Suomen tekijänoikeuspolitiikan valmisteluun edellä mainituilta osin.

Osastopäällikkö

Jorma Korhonen

Liitteet

-

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Kaupparoliittinen osasto

KPO-05 Mary-Anne Nojonen

Asiasanat TEKIJÄNOIKEUS

Hoitaa KPO-05

Hoitaa UE

Koordinoi

Tiedoksi

GLO-01; GLO-51; KEO-01; KEO-11; KEO-12; KPO-01; KPO-02; KPO-06; KPO-07; VKO-21;
VNEUS
EUE; GEN

Laatija jakanut OPM/Anna Vuopala
